

Ostrowiec Świętokrzyski-Sudół/ Krzemionki 8 marca 2020 r.

Sprawozdanie z działalności merytorycznej Muzeum Historyczno-Archeologicznego w Ostrowcu Świętokrzyskim w 2020 roku

I. Gromadzenie, katalogowanie i naukowe opracowanie zgromadzonych zbiorów.

- Powiększenie księgozbioru biblioteki Pałacu Wielopolskich o 27 woluminów o łącznej wartości 874,00 zł, pozyskanych w formie darów.
- Powiększenie księgozbioru Muzeum Archeologicznego i Rezerwatu Krzemionki o 119 woluminów o łącznej wartości 488,00 złotych.
- Rozpoczęcie inwentaryzacji zasobów bibliotecznych Muzeum Archeologicznego i Rezerwatu Krzemionki (zakończona) oraz Pałacu Wielopolskich w Częstocicach (w trakcie).
- Powiększenie zbiorów Działu Sztuki i Rzemiosła Artystycznego o 24 sztuki muzealiów i Działu Etnografii o 1 muzealium, o łącznej wartości 2.125,00 zł.
- Odzyskanie XVIII-wiecznych rzeźb Diany i Apolla będących własnością Muzeum i przetrzymywanych od lat 90. XX wieku przez osobę, której powierzono ich konserwację.
- Prowadzenie katalogu fotografii zabytków archeologicznych ze zbiorów Muzeum Archeologicznego i Rezerwatu Krzemionki.
- Praca nad wykonaniem sprawozdania z badań archeologicznych na stanowisku 10 *Borownia* w Rudzie Kościelnej, prowadzonych w 2017 roku.
- Pozyskanie kłosa żuźla do zbiorów, jako materiału porównawczego, z wytopu eksperymentalnego przeprowadzonego w Nietulisku Dużym w 2018 roku.
- Pozyskanie zabytków archeologicznych z badań wykopaliskowych oraz nadzoru nad pracami ziemnymi na stan. 14 w parku pałacowym w Ostrowcu Świętokrzyskim.
- Prace nad końcowym sprawozdaniem z badań archeologicznych na stan. 14 w Ostrowcu Świętokrzyskim - Częstocicach prowadzonych w latach 2016-2017, w tym:

przeprowadzenie selekcji zdjęć dokumentacyjnych, uzupełnienie dziennika badań, prace nad częścią opisową sprawozdania, opracowanie dokumentacji fotograficznej i dziennika badań.

- Przygotowanie sprawozdania z badań archeologicznych w Krzemionkach za okres 10.2019-06.2020.
- Przygotowanie zabytków z badań archeologicznych na terenie województwa świętokrzyskiego przechowywanych w Krzemionkach przez Świętokrzyskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków do protokolarnego przekazania w depozyt Muzeum.
- Wyselekcjonowanie spośród zabytków pozyskanych podczas badań archeologicznych na st. 63 w Krzczonowicach materiałów osteologicznych w celu wypożyczenia do badań przez pracowników Katedry Biostruktury i Fizjologii Zwierząt Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu.
- Podjęcie współpracy z Panem Mateuszem Osiadaczem w celu przygotowania wniosku do MKiDN o sfinansowanie dokumentacji cyfrowej wybranych zabytków archeologicznych ze zbiorów MHA.
- Przygotowywanie promes (39 oświadczeń) dla osób i firm zewnętrznych wnioskujących (40 wniosków) o przyjęcie do zbiorów Muzeum (w formie depozytu) zabytków archeologicznych pozyskanych w trakcie badań terenowych.
- Przyjmowanie w depozyt zabytków archeologicznych zgodnie z procedurami określonymi w regulaminie oraz instrukcjach - łącznie 74.477 sztuk, w tym zabytki wydzielone: 469 sztuk; zabytki masowe: 74.008 sztuk.
- Przyjęcie w depozyt zbiorów z badań dr. Kazimierza Rdzanka - 486 sztuk okazów geologicznych pochodzących z doliny Świśliny i innych obszarów w Górach Świętokrzyskich.
- Przekazanie do analizy antropologicznej materiału kostnego pozyskanego w msc. Sudół, gm. Bodzechów, odkrytego w rejonie „Doliny Sudolskiej”, w msc. Czekarzewice, gm. Tarłów oraz w msc. Okół, gm. Bałtów, przechowywanego w Muzeum.
- Prace Komisji Inwentaryzacji, Kwalifikacji i Wyceny Muzealiów w związku z dokonywanymi w roku 2020 nabytkami do zbiorów (dary i I zakup).
- Opracowanie i wprowadzenie do programu MUSNET 9 obiektów (kanapy, dwu foteli, czterech krzeseł i stolika okrągłego oraz kanapy w stylu Ludwika Filipa z II poł. XIX

wieku) poddanych konserwacji, znajdujących się w zbiorach Działu Sztuki i Rzemiosła Artystycznego.

- Inwentaryzacja materiałów archeologicznych i sprawdzenie inwentarzy z badań i nadzorów archeologicznych w Ćmielowie, Wólce Wojnowskiej, Ostrowcu Świętokrzyskim, Jastkowie, Rudce Bałtowskiej, Skarbce Dolnej, Pętkowicach, Grzegorzowicach, które zostały przekazane do Muzeum w formie depozytu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

II. Zabezpieczenie i konserwacja zbiorów, w tym zabezpieczanie zabytków archeologicznych oraz obiektów kultury materialnej i przyrody.

- Zakończenie prac nad *Regulaminem przekazywania materiałów archeologicznych do Muzeum Historyczno-Archeologicznego w Ostrowcu Świętokrzyskim* oraz *Instrukcji ewidencjonowania, przechowywania i przenoszenia obiektów muzealnych* wraz z *Instrukcją postępowania z kluczami do pomieszczeń, w których znajdują się zbiory muzealne*. Wprowadzenie procedur zarządzeniem dyrekcji. Przekazanie kopii dokumentów wprowadzających procedury do NIK, Delegatura w Kielcach, na jej wniosek (kwiecień).
- Porządkowanie zabytków pozyskanych podczas badań archeologicznych na st. 63 w Krzczonowicach.
- Uporządkowanie materiałów ze stan. 6 w Szewnie po wypożyczeniu do badań archeozoologicznych.
- Prowadzenie nadzoru archeologicznego przy pracach rozbiórkowych, remontowych, budowlanych i górniczych na terenie zabytkowego pola górniczego w Krzemionkach (w tym nadzorowanie prac górniczych przy budowie nowego korytarza dla niepełnosprawnych, przebudowy kładki drewnianej, *Domku Archeologa* i pawilonu nad szybem *Stefan* oraz wykonywania sieci elektrycznej i monitoringu na powierzchni i w obrębie trasy podziemnej, inspekcje służące ostatecznym ustaleniom szczegółów przebiegu instalacji i rozmieszczenia jej elementów).
- Monitorowanie stanu zachowania podziemnej trasy turystycznej.
- Inspekcja stanu zachowania tablic informacyjnych rezerwatu przyrody *Krzemionki Opatowskie*.

- Inspekcje stanowiska *Borownia i Księża Rola*. Wykonanie serii zdjęć lotniczych z użyciem drona na odcinku pomiędzy południowym krańcem pola górniczego w Krzemionkach a polem górniczym *Księża Rola*.
- Opracowanie trasy patrolowania Rezerwatu dla służby ochrony. Stałe, codzienne patrolowanie terenu pola górniczego w Krzemionkach przez służbę ochrony na obszarze będącym w zarządzie Muzeum.
- Realizacja konserwacji zabytków: 9 obiektów (kanapy, dwu foteli, czterech krzeseł i stolika okrągłego oraz kanapy w stylu Ludwika Filipa z II poł. XIX wieku) znajdujących się w zbiorach Działu Sztuki i Rzemiosła Artystycznego w ramach zadania dofinansowywanego w kwocie 30.000 zł ze środków pozostających w dyspozycji ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego - program *Wspieranie działań muzealnych 2020*
- Wytypowanie kolejnych zabytków z Działu Sztuki i Rzemiosła Artystycznego oraz Działu Historii do konserwacji w związku z opracowanym i złożonym wnioskiem o dofinansowanie zadania realizowanego ze środków MKiDN - program *Wspieranie działań muzealnych 2021*.
- Gromadzenie materiałów archiwalnych i dokumentacji niearchiwalnej w pomieszczeniu Archiwum Zakładowego. Realizowanie zaleceń pokontrolnych w zakresie porządkowania akt przechowywanych bez ewidencji.
- Realizacja zadań wynikających z *Planu ochrony rezerwatu przyrody Krzemionki Opatowskie*:
 - 1) koordynowanie zadań związanych z *Planem ochrony rezerwatu przyrody Krzemionki Opatowskie*;
 - 2) kontynuacja współpracy z Leśnym Bankiem Genów Kostrzyca – nowy zbiór fragmentów tkanek, które posłużą do zachowania różnorodności genetycznej dzwoniecznika wonnego i obuwika pospolitego w postaci banku DNA;
 - 3) kontynuacja współpracy z Katedrą Geobotaniki i Ekologii Roślin Uniwersytetu Łódzkiego – konsultacje w sprawie gatunków roślinności chronionej na powierzchni 8 ha w rezerwacie Krzemionki.

III. Urządzanie wystaw stałych i czasowych.

- Zawieszenie standardowej działalności wystawienniczej w związku z prowadzonym remontem i pandemią COVID-19.
- Odbiór wystawy *Krzemionki. Pradziejowe kopalnie krzemienia pasiastego. W drodze do UNESCO* eksponowanej w 2020 roku w Parku Kulturowym Wietrzychowice i MGOK w Izbicy Kujawskiej (sierpień).
- Udział w dalszych pracach zespołu powołanego przez prezydenta miasta Ostrowca Świętokrzyskiego przygotowującego ekspozycję Centrum Tradycji Hutnictwa.
- Rozstrzygnięcie przetargu nieograniczonego na realizację wystawy głównej w Muzeum i Rezerwacie Krzemionki w ramach projektu *Zwiększenie dostępności do Muzeum Historyczno-Archeologicznego w Ostrowcu Świętokrzyskim poprzez poprawę infrastruktury Muzeum Archeologicznego i Rezerwatu Krzemionki oraz Pałacu Wielopolskich* i podpisanie umowy z wykonawcą (Firma Deko-Bau) oraz rozpoczęcie konsultacji prac projektowych.

IV. Organizowanie badań i ekspedycji naukowych, w tym archeologicznych, prowadzenie kwerend.

- Przygotowanie programu badań dla kolejnych etapów prac na st. 14 w Częstocicach (wymiana przyłącza elektrycznego i przyłącza kanalizacji deszczowej) prowadzonych w związku z projektem *Zwiększenie dostępności...* wraz z wnioskiem do Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
- Eksploracja metodami archeologicznymi kotlinki pieca dymarskiego z wytopu eksperymentalnego przeprowadzonego w Nietulisku Dużym w 2018 roku wraz z dokumentacją.
- Prowadzenie badań wykopaliskowych oraz nadzoru nad pracami ziemnymi i rozbiórkowymi w parku pałacowym (nad budową studni i przyłącza kanalizacji deszczowej oraz nad rozbiórką tarasu południowego) w związku z projektem *Zwiększenie dostępności...*
- Udział w badaniach geofizycznych (geomagnetycznych i elektrooporowych) prowadzonych przez firmę „Pryncypat” z Krakowa na obszarze stan. 14 w parku pałacowym w Ostrowcu Świętokrzyskim – Częstocicach.

- Przygotowanie wniosku pn. *Nieinwazyjne rozpoznanie segmentu C pola eksploatacyjnego Krzemionki* na wykonanie badań bezinwazyjnych w Krzemionkach do programu MKDNIŚ *Ochrona zabytków archeologicznych* przewidzianych na rok 2021.
- Prace nad sprawozdaniem z badań archeologicznych prowadzonych w latach 2016-2017 w Ostrowcu Świętokrzyskim - Częstocicach na stanowisku 14.
- Przygotowanie programu badań archeologicznych na stanowisku 14 w Ostrowcu Świętokrzyskim - Częstocicach, wyprzedzających planowaną inwestycję pn. *Zwiększenie dostępności...*
- Wyprzedzające badania wykopaliskowe na stanowisku 14 w Ostrowcu Świętokrzyskim - Częstocicach związane z wykonywanym remontem Pałacu Wielopolskich.
- Przygotowanie programu badań archeologicznych na stanowisku 1/1 w Sudole - pradziejowe kopalnie krzemienia pasiastego Krzemionki, w związku z inwestycją pn. *Zwiększenie dostępności...*
- Prowadzenie nadzoru archeologicznego przy pracach ziemnych związanych z budową odwodnienia i izolacją fundamentów Pałacu Wielopolskich w Częstocicach.

V. Prowadzenie działalności edukacyjnej, artystycznej, animacyjnej i upowszechniającej kulturę (organizowanie lekcji muzealnych, warsztatów, wykładów).

- Organizacja (4 stycznia) koncertu karnawałowego *Niech żyje bal* w wykonaniu: Anny Lasoty - sopran, Jakuba Oczkowskiego - tenor, Artura Jaronia - fortepian, prowadzenie i zespołu *Strauss Ensemble* (frekwencja: 200 osób). Na organizację wydarzenia uzyskano sponsorów.
- Materiał o Krzemionkach w odcinku programu *Poland In Undiscovered* - (27 marca) <https://www.youtube.com/watch?v=dumkEpdO-ng>
- Udział (współorganizacja) *Dni Otwartych Funduszy Europejskich* w Krzemionkach - działania online - film promujący Muzeum Historyczno-Archeologiczne w Ostrowcu Świętokrzyskim.
- Organizacja IX edycji *Krzemionkowskich Spotkań z Epoką Kamienia* - projekcja filmów: *Prastary Skarb - kopalnia krzemienia sprzed 5000 lat i Krzemienne*

Oddziały muzeum:

Muzeum Archeologiczne
i Rezerwat Krzemionki
Sudół 135a
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski

Pałac Wielopolskich
ul. Świętokrzyska 37
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski



Krzemionkowski region prehistorycznego górnictwa krzemienia pasiastego wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa w roku 2019



Dziedzictwo (prapremiera) na dziedzińcu Muzeum Archeologicznego i Rezerwatu Krzemionki.

- Materiał o hutnictwie świętokrzyskim i Krzemionkach zrealizowany w ramach programu **Fajna Polska** dla TVP Polonia – (20 lipca) <https://polonia.tvp.pl/49044951/fajna-polska-s-iii-od-3>
- Pomoc merytoryczna dla osób wykonujących prace naukowe, muzealne i konserwatorskie z dziedziny archeologii, prace popularnonaukowe oraz realizujących projekty edukacyjne związane z promocją archeologii i prehistorii, ze szczególnym uwzględnieniem tematyki krzemionkowskiej i wykonanie ok. 10 kwerend na potrzeby tych osób.
- Współpraca z jednostkami konserwatorskimi, muzealnymi, administracyjnymi i organizacjami społecznymi (m.in. Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków, Stowarzyszenie Miłośników Historii Ćmielowa, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Izbicy Kujawskiej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bałtowie, Samorząd Przewodników PTTK Województwa Świętokrzyskiego, Koło Przewodników Świętokrzyskich przy PTTK im. S. Jeżewskiego w Ostrowcu Św., Świętokrzyskie Stowarzyszenie Dziedzictwa Przemysłowego).
- Przeprowadzenie 19 zajęć muzealnych, w których wzięło udział 303 osoby.
- Organizacja warsztatów dedykowanych rodzinom z cyklu *Sobota w muzeum* i *Niedziela w muzeum* (29 spotkań).
- Tematy realizowane w ramach działań edukacyjnych- m.in.: *Dzień Babci i Dziadka w Muzeum*, *Od owcy do kłębka*, *Ekowarsztaty dla Ekoludków*, *Zwizytą w mrowisku*, *Akcja „Burza” – wakacyjna porcja historii*, *Motylowy zawrót głowy*, *Zielne ścieżki historii*, *Dzień Dziecka w Muzeum*, *Tajemnice świata ptaków*, *Dzik jest dziki...*, *Nie wywołuj wilka z lasu*.
- Organizacja zajęć edukacyjnych podczas ferii zimowych.
- Przygotowanie dwóch filmów edukacyjnych: **Żelazna Dolina** i **Krzemiennie Dziedzictwo** dotyczących zasobów kulturowych będących przedmiotem opieki Muzeum oraz ich upowszechnienie za pośrednictwem Internetu (**Żelazna Dolina: 1759** wyświetleń na różnych kanałach na portalu YouTube i ok. **8300** wyświetleń na portalu Facebook; **Krzemiennie Dziedzictwo: 2965** wyświetleń na różnych kanałach na portalu YouTube i ok. **5200** wyświetleń na portalu Facebook) oraz Telewizji (TVP3 i Lokalna TV oraz inne telewizje kablowe w Polsce). Materiał o filmie *Krzemiennie Dziedzictwo* na portalu *Nauka w Polsce* (26 sierpnia) prowadzonym przez PAP <https://naukawpolsce.pap.pl/aktualnosci/news%2C83612%2Cpowstal-film-na-temat->

[pradziejowych-kopalni-krzemienia-w-krzemionkach.html](https://archeologia.com.pl/pradziejowych-kopalni-krzemienia-w-krzemionkach.html) Materiał o filmie *Krzemienne Dziedzictwo* na portalu archeologia.com.pl (*Archeologia Żywa* 26 sierpnia) <https://archeologia.com.pl/krzemienne-dziedzictwo-film-o-krzemionkach-opatowskich/>

- Upowszechnianie treści dotyczących zakresu merytorycznego działalności jednostki za pośrednictwem portalu Facebook – zwiększenie zakresu tematycznego postów; przygotowano i opublikowano łącznie 342 unikalnych, autorskich postów MHA na obu profilach zarządzanych przez Muzeum: Krzemionki - posty – 260; reakcje – 11738; zasięg – 551573; MHA - posty – 82; reakcje – 1382; zasięg – 78430.
- Organizacja wydarzeń o charakterze popularno-naukowym (*Najazd Rzymian i Barbarzyńców na Krzemionki, Krzemionkowska Odyseja Historyczna*);
- Opracowanie nowej oferty edukacyjnej – m.in. w zakresie zwiedzania Rezerwatu i rekonstrukcji osady neolitycznej;
- Wypożyczenie owiec z Jura Parku w Bałtowie celem poprawy stanu Rezerwatu oraz edukacji w zakresie historycznym i przyrodniczym. Materiał o owcach w Krzemionkach w programie *Teleexpress Extra* odc. 2421 na antenie TVP Info – 20.10.2020 (na podstawie materiału filmowego przygotowanego przez Lokalną TV)
- Emisja filmu *Krzemienne Dziedzictwo* na antenie telewizji internetowych należących do Stowarzyszenia *Polskie Telewizje Lokalne i Regionalne* – (21 października) oraz ponowienie emisji materiałów *Żelazna Dolina, Krzemienne Dziedzictwo i Krzemionkowska Odyseja Historyczna* w dniach 25, 26, 30 i 31 grudnia.
- Przyjęcie ogółem ok. 800 osób, które odwiedziły Muzeum w związku z realizowanymi zajęciami edukacyjnymi i wydarzeniami, pomimo zamknięcia większej części obiektów muzealnych i ograniczeń związanych z pandemią.
- *Dni Otwarte Funduszy Europejskich* (wrzesień 2020) – przygotowanie materiałów, udział w konkursie *Pokaż swój projekt* (przygotowanie filmu o projekcie inwestycyjnym). <https://dniotwarte.eu/przyklady-projektow/muzeum-pod-lupa>
- Udział w *Międzynarodowym Dniu Drzewa* (10 października), w ramach którego zorganizowany został konkurs pn. *Zostań projektantem domku dla ptaków*.
- Udział w *Międzynarodowym Dniu Krajobrazu* ogłoszonym przez Generalną Dyрекcję Ochrony Środowiska 20 października.
- Współorganizowanie *Świętokrzyskiego Rajdu Pojazdów Zabytkowych* (26 września).
- Współorganizacja Rajdu Rowerowego w ramach rywalizacji o *Puchar Rowerowej Stolicy Polski* (27 września).

- Współorganizacja zjazdu Organizacji Pozarządowych z terenu Ostrowca Świętokrzyskiego (rajd, zwiedzanie).
- Przygotowywanie wniosku o przyznanie *Świętokrzyskiej Nagrody Kultury* dla autorów Wniosku Nominacyjnego na Listę UNESCO.
- Podcast o dziedzictwie archeologicznym regionu świętokrzyskiego, w tym o Krzemionkach (*Rozmowy na koniec świata - podcast o przeszłości*) dostępny na Spotify, Apple Podcasts i YouTube – 22 grudnia.
- Materiał o Krzemionkach w odcinku #15 *Polska na Fazie - ŚWIĘTOKRZYSKIE* na kanale *Przez Świat Na Fazie* – emisja 27 grudnia <https://youtu.be/zNb6OiqpR1w>

VI. Prowadzenie działalności naukowej, w tym udziału pracowników Muzeum w konferencjach i seminariach naukowych.

- Współorganizacja 49. *Ogólnopolskiego Zjazdu Przewodników Świętokrzyskich PTTK Krzemionki 2020* – przygotowanie i wygłoszenie prezentacji: *Uwagi o dziedzictwie archeologicznym i turystyce w regionie świętokrzyskim* (dr A. Przychodni) i *Krzemionkowski Region Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego – pierwsze dobro światowego dziedzictwa UNESCO w regionie świętokrzyskim* (A. Jedynak) oraz współprowadzenie wycieczki terenowej p.n. *Przyszły Park Kulturowy Pradziejowego Górnictwa Krzemienia nad Kamienną* (A. Jedynak).
- Współpraca przy przygotowywaniu obchodów **70-lecia PTTK** organizowanego przez Zarząd Główny PTTK, których składnikiem miała być sesja popularnonaukowa w Muzeum Archeologicznym i Rezerwacie Krzemionki oraz *Rajd Świetlików* rozpoczynający się na terenie Rezerwatu. Część działań przeniesiona na rok 2021 ze względu na wprowadzone obostrzenia związane z pandemią COVID-19.
- Organizacja kursu języka angielskiego dla pracowników Muzeum.
- Prelekcje przygotowywane przez kadrę merytoryczną o dziedzictwie kulturowym i zasobach muzealnych dla wszystkich pracowników (szkolenie wewnętrzne).
- Uczestnictwo przewodników w kursach z zakresu kontaktów ze zwiedzającymi.
- Udział w szkoleniu *Zarządzanie dziedzictwem w gminach* zorganizowanym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa oraz w webinarium organizowanym przez Narodowe Centrum Kultury.

- Udział w szkoleniu Fundacji Polskiej Akademii Nauk pn. *Jak prawidłowo napisać statut i regulamin organizacyjny samorządowej instytucji kultury*.
- Udział w kursie online *Edukacja krajoznawcza - techniki i narzędzia*.
- Udział w szkoleniu online *ABC Zielonej Instytucji Kultury. O stawianiu się miejscem przyjaznym naturze*

VII. Udostępnianie zbiorów do celów edukacyjnych i naukowych.

- Archiwum Zakładowe udostępniło akta 31 razy na zasadzie wypożyczenia na zewnątrz, z czego skorzystało 9 osób zatrudnionych w Muzeum. Realizowane też były dwie duże kwerendy na użytek wewnętrzny: dla Działu Finansowo-Księgowego (związana z finansowaniem budowy i remontów oraz konserwacji podziemnej trasy turystycznej) i dla Działu Sztuki i Rzemiosła Artystycznego (w sprawie rzeźb Diany i Apolla). Aktualnie realizowana kwerenda na rzecz Muzeum Przyrody i Techniki w Starachowicach dotyczy historii stanowiska paleontologicznego „Wióry”.
- Udostępnianie księgozbioru Biblioteki Muzealnej na potrzeby wewnętrzne - głównie na rzecz Działu Archeologii.
- Orowadzanie turystów po rekonstrukcji wioski neolitycznej od 18 lipca do 31 października 2020 roku z wykorzystaniem replik narzędzi i innych przedmiotów codziennego użytku będących materiałami pomocniczymi Muzeum.

VIII. Publikacje naukowe i popularnonaukowe.

- Kontynuacja prac nad redakcją II tomu serii *Silex et Ferrum*, w tym konsultacje ze współredaktorami, autorami i recenzentami, prace edytorskie i korekta tekstów.
- Prace nad artykułem *Neogotycka żelazna brama z Szewny* (K. Kaptur).
- Przygotowanie tekstu do I-go numeru wydawnictwa regionalnego *Domus Mea* redagowanego przez zespół *Centrum Krajoznawczo-Historycznego im. Prof. M. Radwana w Ostrowcu Świętokrzyskim* pt. *Top 10 zabytków archeologicznych powiatu ostrowieckiego* (A. i U. Jedynek)
- Przygotowanie artykułu pt. *Walcownia Żelaza w Nietulisku Dużym. Dziedzictwo Staropolskiego Okręgu Przemysłowego* do 3-go numeru kwartalnika *Renowacje i Zabytki* (K. Kaptur)

- Przygotowanie artykułu pt. *Park Kulturowy Pradziejowego Górnictwa Krzemienia nad Kamienną szansą na skuteczną ochronę dobra światowego dziedzictwa* do 3-go numeru kwartalnika **Renowacje i Zabytki** (A. Jedynak)
- Przygotowanie artykułu pt. *O Jerzym Dobrzańskim i początkach ostrowieckiego wielkopiecownictwa* do 2-go numeru wydawnictwa regionalnego **Domus Mea** (K. Kaptur)
- Praca nad przygotowaniem artykułu pt. *Skarbka pełna archeologicznych skarbów* do 2-go numeru czasopisma **Domus Mea** (A. Jedynak we współpracy z U. Jedynak; listopad-grudzień)
- Publikacja artykułów popularnonaukowych w czasopismach: **Archeologia Żywa**, nr 4 (78): *Od krzemienia do noryckiej stali: Pradziejowe górnictwo w Alpach* i (w przygotowaniu) pt. *Od krzemienia do noryckiej stali: Żelazne zagłębie Celtów i Rzymian*; **Opiekun: Dwutygodnik Diecezji Kaliskiej**, 26.03.2020 pt. *Nad morzem w Achziw*, 21.04.2020 pt. *Starożytne Aleppo*, 16.06.2020 pt. *Nad alpejskimi jeziorami*, 14.07.2020 pt. *Górnicy sprzed tysiący lat*, 28.07.2020 pt. *W starożytnym Jerychu*, 27.08.2020 pt. *Początki rolnictwa*, 23.09.2020 pt. *O chronologii i periodyzacji* (dr Szymon Modzelewski).

IX. Wdrażanie działań dotyczących wpisu na listę UNESCO Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego.

- Przygotowanie projektu porozumienia między jednostkami administracji publicznej, na terenie których jest położone dobro światowego dziedzictwa UNESCO, dotyczącego prowadzenia działań zmierzających do utworzenia **Parku Kulturowego Pradziejowego Górnictwa Krzemienia nad Kamienną**. Uzyskanie podpisów na dokumencie ze strony Powiatu Ostrowieckiego, Powiatu Opatowskiego, Gminy Bodzechów i Gminy Ożarów. Przekazanie dokumentów do podpisu Burmistrz Ćmielowa.
- Przygotowanie projektu porozumienia między MHA a Narodowym Instytutem Dziedzictwa w sprawie wykonania Planu Ochrony dla **Parku Kulturowego Pradziejowego Górnictwa Krzemienia nad Kamienną**. Podpisanie porozumienia i jego realizacja.
- Redakcja treści informacji opisowej **Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego** przygotowywanej przez NID na najbliższą sesję Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO.
- Spotkanie z dyrektorem NID Bartoszem Skaldawskim w sprawie zawarcia umowy o współpracy między Muzeum a NID dotyczącej organizacji **Parku Kulturowego Pradziejowego Górnictwa Krzemienia nad Kamienną**.

- Przygotowanie informacji o celu i zakresie koniecznych do wykonania prac archeologicznych na obszarze kopalni *Borownia* i innych komponentach *Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego* dla Starosty Ostrowieckiego.
- Współpraca z Panem Januszem Korzeniem z Fundacji Karkonoskiej w ramach nieformalnego zespołu wspierającego go przy tworzeniu Planu Ochrony oraz Założeń do organizacji *Parku Kulturowego Pradziejowego Górnictwa Krzemienia nad Kamienną*, w tym przygotowywanie dokumentów i dokumentacji. Prowadzenie kwerend, korespondencja z samorządami, odpowiedzi na zapytania, konsultacje, wizytacje terenowe.
- Przygotowanie aktualnych informacji na temat potencjalnej kopalni wapienia jurajskiego w Rudzie Kościelnej, planowanej do uruchomienia w bezpośrednim sąsiedztwie dobra światowego dziedzictwa w postaci mapy z zasięgiem i relacjami do zabytków UNESCO, ujętych w ewidencji konserwatorskiej i wpisanych do rejestru.
- Pozyskanie w Państwowym Instytucie Geologicznym o/Kielce aktualnych informacji nt. ujęcia wody w Rudzie Kościelnej i warunków jego użytkowania w kontekście potencjalnego otwarcia kopalni wapieni jurajskich w tej miejscowości.
- Przygotowanie i udzielenie informacji na temat powierzchni administrowanej przez MHA i inne podmioty w obrębie wpisu do rejestru zabytków i komponentu dobra światowego dziedzictwa UNESCO *Krzemionki* dla NID (Pani dr inż. Katarzyna Piotrowska).
- Przygotowanie zestawienia materiałów promocyjnych i informacyjnych dostępnych w sieci dotyczących Krzemionek dla Zespołu ds. światowego dziedzictwa w Narodowym Instytucie Dziedzictwa w Warszawie (Pani Barbara Furmanik) w celu przekazania ich do Centrum Światowego Dziedzictwa realizującego nową stronę informacyjną.
- Podjęcie współpracy z Panem Zbigniewem Pękałą w sprawie wykorzystania jego dorobku z zakresu ochrony dziedzictwa i planowania przestrzennego w procesie tworzenia *Parku Kulturowego Pradziejowego Górnictwa Krzemienia nad Kamienną*. Konsultacje z Panem Pękałą dotyczące możliwości częściowego uwzględnienia jego studiów w koncepcji wystawy głównej w Pałacu Wielopolskich w Częstocicach.
- Prezentacja i dyskusja dotycząca relacji potencjalnej kopalni wapienia i Dóbr Światowych w Starostwie Powiatowym w Ostrowcu Świętokrzyskim w związku z przygotowaniem treści odpowiedzi Starosty na petycję mieszkańców gminy Ćmielów w sprawie planowanego uruchomienia kopalni wapienia w Rudzie Kościelnej.
- Opracowanie opinii Muzeum nt. planowanej inwestycji polegającej na eksploatacji złoża wapienia jurajskiego w Rudzie Kościelnej w bezpośrednim sąsiedztwie Dobra Światowego Dziedzictwa dla firmy Geo-eko z Kielc przygotowującej raport o oddziaływaniu na środowisko ww. przedsięwzięcia (dokument powstały we współpracy z dr J.A. Barga-Więclawską i dr inż. K. Piotrowską) oraz skierowanie jej do szeregu adresatów: ministerstwu, samorządów, instytucji zajmujących się ochroną

zabytków oraz badaniami naukowymi w zakresie archeologii i ochrony zabytków, a także inne instytucji i osoby zainteresowanych ochroną dóbr światowego dziedzictwa, celem uzyskania stanowisk w sprawie.

- Konsultacje z adresatami ww. opinii Muzeum, w tym udzielanie dodatkowych informacji, przesyłanie materiałów graficznych, dodatkowych dokumentów itp.
- Organizacja konferencji prasowej w Krzemionkach, informującej o stanowisku Muzeum w sprawie potencjalnego otwarcia w Rudzie Kościelnej kopalni wapienia.
- Przygotowanie informacji o zaleceniach Komitetu Światowego Dziedzictwa w sprawie realizacji pełnej ochrony *Krzemionkowskiego Regionu Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego* i zagrożeń wynikających z ich nieprzestrzegania dla Urzędu Marszałkowskiego w Kielcach.
- Przygotowanie opracowania pt. ***Park Kulturowy Pradziejowego Górnictwa Krzemienia nad Kamienną. Prezentacja najważniejszych stanowisk archeologicznych z okresu funkcjonowania kopalń oraz innych obiektów dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego jako podstaw dla budowy idei parku.***
- Przekazanie dokumentacji fotograficznej oraz dokumentów i korespondencji związanej z planowaną budową kopalni wapienia w Rudzie Kościelnej dla Rady Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego (dr hab. prof. UAM Marzena Szmyt i dr inż. Katarzyna Piotrowska), Stowarzyszenia MOST (Łukasz Misiuna), Zarządu Głównego SNAP (dr Janusz Budziszewski), Warszawskiego Oddziału SNAP (Hanna Pilicka-Ciura) – m.in. w związku interpelacjami Pana Bogdana Zdrojewskiego i innych parlamentarzystów w ww. sprawie, a także dla Biura Poselskiego Poseł Anny Krupki.
- Współpraca z Fundacją Karkonoską przy tworzeniu i redakcji dwóch podstawowych dokumentów niezbędnych do powołania *Parku Kulturowego Pradziejowego Górnictwa Krzemienia nad Kamienną*.

X. Działania marketingowe i PR

- Opracowanie wzorów pism firmowych wskazujących na wpis KRPGKP na Listę UNESCO.
- Upowszechnianie informacji dotyczących Muzeum poprzez Internet, w tym przez kanały informacyjne na portalach YouTube i Facebook.
- Opracowanie wzorów nowych tablic drogowych – informacyjnych.
- Stworzenie wstępnej koncepcji dodatkowego oznakowania zjazdu z drogi 753 poprzez ustawienie obelisku/ rzeźby z informacją o Muzeum. Prace koncepcyjne nad oznakowaniem dojazdu do Muzeum na innych drogach na terenie powiatu i województwa.

Oddziały muzeum:

Muzeum Archeologiczne
i Rezerwat Krzemionki
Sudół 135a
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
Pałac Wielopolskich
ul. Świętokrzyska 37
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski



Krzemionkowski region prehistorycznego górnictwa krzemienia pasiastego wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa w roku 2019



- Promocja instytucji i organizowanych wydarzeń w postaci informacji medialnych, spotów promocyjnych w mediach lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich: Lokalna TV: **81** materiałów o działalności Muzeum i **dwukrotna** emisja (także w okresie świątecznym) filmów *Żelazna Dolina* oraz *Krzemienne Dziedzictwo*, a także w telewizjach internetowych **w całym kraju**; Radio Rekord: **42** materiały informacyjne i **18** spotów promujących działalność Muzeum; Radio Kielce – **32** materiały dotyczące Muzeum; TVP3 Kielce – **12** wzmianek o działalności Muzeum i emisja filmu *Żelazna Dolina* w kilku terminach (na podstawie umowy ze Świętokrzyskim Stowarzyszeniem Dziedzictwa Przemysłowego będącym głównym producentem filmu); TVP Polonia – **1** materiał; TVP Info-*Teleexpress extra* – **1** materiał; media internetowe – **8** materiałów dotyczących planowanej kopalni w Rudzie Kościelnej; PAP – artykuł o filmie *Krzemienne Dziedzictwo*; artykuł w miesięczniku *Dziki Życie* – listopad 2020 – dot. planowanej kopalni w Rudzie Kościelnej.
- Konsultacje i korekta materiałów promocyjnych tworzonych przez Regionalną Organizację Turystyczną Województwa Świętokrzyskiego.
- Realizacja promocji w odniesieniu do działalności muzealnej Pałacu Wielopolskich planowana po zakończeniu remontu.
- Prowadzenie rozmów i ustaleń (m.in. z Muzeum Przyrody i Techniki w Starachowicach, Muzeum Orła Białego w Skarżysku Kamiennej i Muzeum w Maleńcu) dotyczących szerszej kooperacji w oparciu o dobra udostępniane także w innych powiatach celem stworzenia oferty regionalnej wykorzystującej dobra kultury nawiązujące do wartości pracy ludzkiej w pradziejach i okresie nowożytnym (np. zabytki techniki) oraz uczestnictwo w istniejących projektach promujących do dziedzictwo (np. program ROT).
- Przygotowanie serii materiałów udostępnianych w sieci, popularyzujących zbiory Muzeum pn. *Skarby MH-A*.
- Nawiązanie współpracy z Bałtowskim Kompleksem Turystycznym w celu wzajemnej promocji (umowa barterowa).
- Produkcja autorskich gadżetów promocyjnych muzeum (magnesy, przypinki, bransoletki, podkładki pod kubek, wisiorki, breloczki, miseczki, obrazki ze zdjęciami krzemionkowskiej przyrody) – projekt i wykonanie – pracownicy Muzeum.
- Uruchomienie sklepu internetowego.
- Patronat nad konkursem *Rodzinna Odyseja Historyczna 2020* organizowanym przez Katolicki Zespół Edukacyjny w Ostrowcu Świętokrzyskim.

- Udział w 28. finale Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy – przekazanie przedmiotów na licytację.
- Przygotowanie nowych wzorów identyfikatorów pracowniczych, roll-up'u.
- Nawiązanie współpracy z Serownią Zagaje. Serownia rozpoczęła produkcję sera pn. **Krzemyk**, który swoją nazwę zawdzięcza *Krzemionkowskiemu Regionowi Prehistorycznego Górnictwa Krzemienia Pasiastego*.
- Konsultacja treści e-book'ów wydanych przez Regionalną Organizację Turystyczną Województwa Świętokrzyskiego.
- Przygotowanie projektu drzewa kontekstowego strony internetowej.
- Opracowanie *Deklaracji dostępności* stron internetowych muzeum.
- Opracowanie kartki wielkanocnej, kartki bożonarodzeniowej oraz matrycy kalendarza.
- Redakcja tekstów i przygotowanie grafik, kolportaż informacji dotyczących bieżącej działalności muzeum.
- Redakcja stron www muzeum.
- Redakcja profili muzeum na portalach społecznościowych.
- Przygotowywanie relacji tekstowych i fotograficznych z wydarzeń w muzeum oraz informacji prasowych.
- Udział w produkcji materiału przygotowywanego przez Świętokrzyskie Stowarzyszenie Dziedzictwa Przemysłowego pn. *Żelazna Dolina*. Publikacja filmów *Żelazna Dolina* i *Krzemieńskie Dziedzictwo*, wprowadzenie tłumaczenia oraz udział w nagraniach *Krzemieńskiego Dziedzictwa* (w tym zaangażowanie wolontariuszy).
- Organizacja *Europejskich Dni Archeologii*, Najazdu Rzymian i Barbarzyńców na Krzemionki, *Krzemionkowskiej Odysei Historycznej*, *Krzemionkowskich Spotkań z Epoką Kamienia* (pokaz filmów *Prastary Skarb* i *Krzemieńskie Dziedzictwo*).
- Opracowanie danych do badania ankietowego *Statystyka muzeów* prowadzonego przez Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów.
- Rozpoczęcie współpracy z Panem mgr inż. Andrzejem Wilkiem (Tajemnice krzemienia pasiastego) celem przygotowania oferty unikalnych pamiątek wykonanych z surowca będącego w dyspozycji Muzeum (pochodzącego ze sztucznych chodników na trasie turystycznej).

XI. Realizowane projekty

- Realizacja projektu w ramach programu *Wspieranie działań muzealnych: Konserwacja mebli ze zbiorów Muzeum Historyczno-Archeologicznego w Ostrowcu Świętokrzyskim* dofinansowanego przez MKiDN.
- Przygotowanie i/lub złożenie wniosków o dofinansowanie działań muzeum w oparciu o programy MKiDN i NID:
 - *Kultura w sieci* (digitalizacja zabytków archeologicznych),
 - *Kultura - Interwencje* (organizacja Krzemionkowskich Spotkań z Epoką Kamienia),
 - *Kultura cyfrowa* (2 wnioski: digitalizacja zabytków archeologicznych; digitalizacja muzealiów i modernizacja strony internetowej),
 - *Wspólnie dla dziedzictwa* (współpraca ze Świętokrzyskim Stowarzyszeniem Dziedzictwa Przemysłowego, które było wnioskodawcą: produkcja filmu *Krzemieńskie Dziedzictwo*),
 - *Kultura Dostępna* pn: *Krzemionki na wynos*,
 - *Ochrona zabytków archeologicznych*,
 - *Wspieranie działań muzealnych*.
- Aplikowanie o grant Fundacji ORLEN na realizację projektu *Polana Czachowskiego - świadek historii* - wniosek rozpatrzony pozytywnie (realizacja w 2021 roku).
- Kontynuacja prac nad realizacją projektu *Zwiększenie dostępności do Muzeum Historyczno-Archeologicznego w Ostrowcu Świętokrzyskim poprzez poprawę infrastruktury Muzeum Archeologicznego i Rezerwatu Krzemionki oraz Pałacu Wielopolskich* - koordynacja działań zmierzających do zakończenia projektu.

DYREKTOR
Muzeum Historyczno-Archeologicznego
w Ostrowcu Świętokrzyskim

dr Andrzej Przychodni